

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/93/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1109244654
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Posluchová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1109244654.3

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Posluchovej a členov senátu JUDr. Magdalény Florekovej a JUDr. Romana Huszára v právnej veci žalobcu: K.. R. Š., F. G.Ľ. Č.. XX, XXX XX proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o náhradu škody a ochranu osobnosti, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č.k. 22C/396/2009-141 zo dňa 17. septembra 2015 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu o náhradu škody vo výške 331.939,19 € z nezákonného rozhodnutia a z dôvodu zásahu do jeho práva na ochranu osobnosti zamietol pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného vzhľadom na ustanovenie § 3 ods. 1 v spojení s § 4 zákona č. 514/2003 Z.z. keďže zodpovedným subjektom za vydanie nezákonného rozhodnutia a za nesprávny úradný postup je štát, teda Slovenská republika, ktorý je v konaní o náhradu škody zastúpený zákonom určeným orgánom. Žalobca označil žalovaného jasne a zrozumiteľne, keď uviedol žalovaného ako Ministerstvo vnútra SR, teda osobu, ktorá má samostatnú právnu subjektivitu a procesnú spôsobilosť. Pokiaľ žalobca mienil namiesto Ministerstva vnútra SR žalovať Slovenskú republiku, zastúpenú uvedeným orgánom, mohol tak urobiť iba spôsobom uvedeným v § 92 ods. 4 O.s.p., tento procesný postup však nevyužil.

1.1. V uvedenom kontexte skúmal súd nielen žalobu v časti o náhradu škody za nezákonné rozhodnutie, ale aj v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu porušenia jeho osobnostných práv zverejnením údajov o jeho osobe. Zákon č. 514/2003 Z.z. je voči Občianskemu zákonníka lex specialis, preto každý (tvrdený) zásah do osobnostných práv, ktorý by bol v rozpore s úradným postupom stanoveným právnym predpisom pre orgán verejnej moci musí byť posudzovaný v intenciách zákona č. 514/2003 Z.z. Ak teda žalobca tvrdil, že zo strany žalovaného došlo k (nepravdivému) zverejneniu jeho údajov, príp. spôsobom zasahujúcim do jeho osobnostných práv, a tento postup je zákonom upravený (§ 6 Trestného poriadku), je potrebné posudzovať tento nárok ako nárok vychádzajúci zo zodpovednosti orgánu verejnej moci za nesprávny úradný postup. V tomto ohľade súd preto rovnako vyhodnotil nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného aj v tejto časti. Z uvedeného neskúmal ďalšie predpoklady uplatneného nároku ani nevykonal ďalšie dokazovanie a žalobu zamietol ako nedôvodnú.

1.2.O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p..

2. Rozsudok odvolaním v zákonom stanovenej lehote napadol žalobca vytýkajúc súdu prvej inštancie nesprávne právne posúdenie v otázke pasívnej legitímácie. Zdôraznil, že dňa 5.2. 2015 na súdnom pojednávaní upresnil, že pri prepisovaní žaloby došlo chybe, kde pri určení žalovaného malo byť napísané Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom vnútra SR čo súd neakceptoval. Dal do pozornosti, že podľa ustálenej súdnej praxe oslobodzujúci rozsudok má rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia vyšetrovateľom, ktoré žalobca považuje za nezákonné. Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

3. Žalovaný považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne, žiada ho potvrdiť.

4. Replika k vyjadreniu žalovaného nebola podaná.

5. Odvolací súd preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaného odvolania v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 C.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že je nutné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ C.s.p. zrušiť, keďže postupom prvoinštančného súdu bolo porušené právo žalobcu na spravodlivý súdny proces.

6. Predmetnou žalobou sa žalobca domáha náhrady škody z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a z titulu náhrady škody spôsobenej neopraveným zásahom do osobnostných práv v zmysle čl. 46 os. 3 Ústavy a § 11 Obč.zák..

7. Súd prvej inštancie v súdnej veci nesprávne vyhodnotil nedostatok vecnej pasívnej legitímácie, keď skonštatoval, že „žalobca označil žalovaného jasne a zrozumiteľne, keď uviedol žalovaného ako Ministerstvo vnútra SR, teda osobu, ktorá má samostatnú právnu subjektivitu a procesnú spôsobilosť. Pokiaľ žalobca mienil namiesto Ministerstva vnútra SR žalovať Slovenskú republiku, zastúpenú uvedeným orgánom, mohol tak urobiť iba spôsobom uvedeným v § 92 ods. 4 O.s.p., tento procesný postup však nevyužil“.

7.1. Riadne označenie štátu ako žalovaného účastníka konania (strany sporu) je náležitosťou riadnej žaloby, bez ktorého nemožno v konaní pokračovať. Štát je ako účastník konania (strana sporu) označený riadne, ak je súčasne s ním označený orgán, ktorý má v mene štátu konať, s uvedením jeho názvu a sídla. Pokiaľ nie je žalovaný, takto riadne označený, súd v zmysle § 43 O.s.p. žalobcu poučí a vyzve ho na doplnenie alebo opravu (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp.zn. 4 Cdo 64/2011, sp.zn. 6 Cdo 149/2011, sp.zn. 4 Cdo 193/2009, rovnako ako aj ústavný súd II. ÚS 675/2016).

7.2. Vo vzťahu k výkladu a aplikácii § 43 ods. 1 a 2 O.s.p., Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) opakovane judikoval, že musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo strany na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Všeobecný súd musí vykladať a používať označené ustanovenia procesného poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania (strán sporu) a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov (strán sporu), ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam na ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Sám Občiansky súdny poriadok to vyjadroval tak, že umožňoval odmietnuť podanie podľa § 43 ods. 2 len vtedy, ak v konaní nebolo možné pre nedostatky podania pokračovať. Pokračovanie v konaní treba chápať ako možnosť súdu konať a rozhodovať bez zásadnejších prekážok, akými sú neodstrániteľné alebo neodstránené nedostatky podaní (m.m. I. ÚS 139/02 a II. ÚS 154/08)

7.3. Ústredný orgán štátnej správy, ktorý v žalobe označil žalobca, nie je síce orgánom zodpovedným za škodu v zmysle zákona o zodpovednosti za škodu, nie je teda ani nositeľom právnej povinnosti a nie je ani pasívne legitimovaný, avšak už zo samotnej žaloby vyplýva, že predmetnou žalobou sa žalobca domáhal zaplatacia finančnej sumy z titulu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom príslušného orgánu verejnej moci v súlade so zákonom o zodpovednosti za škodu, pričom svoj nárok vyvodzoval zo zákona o zodpovednosti za škodu, z ktorého je zrejma zodpovednosť štátu, aj keď v žalobe označil za pasívne legitimovaný subjekt Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Ak bol žalobcom v žalobe ako žalovaný označený len orgán oprávnený v mene štátu konať, pričom z iných častí nielen žaloby, ale aj listinných dôkazov - predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci (č.l. 14), odpoveď Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na žiadosť o predbežné prerokovanie nároku (č.l.16) zjavne vyplývalo, že smeruje proti štátu, bolo namieste, aby súd prvej inštancie pristúpil k aplikácii § 43 ods. 1 O.s.p. pre vadu žaloby spočívajúcu v jej nezrozumiteľnosti z dôvodu neurčitosti, a bolo povinnosťou súdu prvej inštancie žalobcu na odstránenie tejto vady vyzvať, k čomu podľa názoru odvolacieho súdu aj došlo a žalobca na základe výzvy súdu prvej inštancie dňa 5.2. 2015 na pojednávaní (č.l.102) upresnil, že pri prepisovaní žaloby došlo k chybe, a pri určení žalovaného mala byť označená Slovenská republika, zast. Ministerstvom vnútra SR, čo súd prvej inštancie neakceptoval, v dôsledku čoho sa dopustil nesprávneho procesného postupu ktorým znemožnil žalobcovi aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces (pozri napr. I. ÚS 35/98).

8. Keďže súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhnuté dôkazy znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom a to s poukazom na princíp dvojinstančnosti konania, spočívajúci v tom, že každá skutková a právna otázka, ktorá je v prejednávanej veci rozhodujúca, musí byť predmetom posúdenia

súdu nielen súdom prvej inštancie, ale aj odvolacieho súdu, odvolací súd napadnutý rozsudok v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) a c) C.s.p. zrušil a s odkazom na ustanovenie § 391 ods. 1 C.s.p. vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s tým, že na základe obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 5.2. 2015 (č.l.102) je potrebné považovať za stranu sporu Slovenskú republiku. Vzhľadom na dôvod zrušenia rozsudku odvolací súd nemohol zaujať stanovisko k opodstatnenosti uplatneného nároku, pretože by to bolo v tomto štádiu konania predčasné.

9. Za účelom efektivity ďalšieho konania však dáva odvolací súd do pozornosti, že na označenie správneho štátneho orgánu v žalobe, ktorý koná za štát v rozsahu svojej pôsobnosti je povinný prihliadať súd z úradnej povinnosti, keďže z ustanovenia § 73 C.s.p, predtým § 21 ods. 4 veta prvá O.s.p vyplýva, že súd je povinný - bez zreteľa na označenie obsiahnuté v žalobe - zabezpečiť, aby za štát pred súdom konal štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu a konať len s takýmto oprávneným subjektom. Odvolací súd v súvislosti s otázkou, ktorý orgán je oprávnený konať v mene štátu poukazuje na Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. októbra 2015 sp.zn. 8 Cdo 289/2014, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 1/2016 pod číslom R 6/2016, v ktorom bol prijatý záver, že ak v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č. 412/2012 Z.z. je od 1. januára 2013 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Na prípadnú zmenu orgánu konajúceho v mene štátu prihliadne v takomto konaní súd z úradnej povinnosti. Uvedené závery prijaté v tomto rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sú plne aplikovateľné aj na prejednávanú vec, keďže prechodné ustanovenia zákona č. 412/2012 Z.z. neustanovujú inak a pre určenie príslušného orgánu platí zásada lex posterior derogat priori (neskorší zákon ruší skorší), čo je prejavom základnej zásady uplatňovanej v procesnom práve, podľa ktorej na procesné úkony v súdnom konaní sa zásadne aplikuje procesné právo platné a účinné v čase uskutočnenia procesného úkonu (II. ÚS 249/05).

10. Je potrebné súhlasiť s tvrdením žalobcu, že v súvislosti s náhradou škody z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutia sp. zn. 4 Cdo 54/2011, 1 Cdo 64/2008, 4 Cdo 183/2009 a 4 M Cdo 15/2009) konštantná a vyslovila záver o tom, že nielen v prípade, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo zrušené na základe sťažnosti proti nemu podanej, ale dokonca aj v prípade, ak bola sťažnosť proti takémuto uzneseniu zamietnutá a trestné stíhanie proti obvinenému bolo neskôr zastavené, alebo neskôr bol spod obžaloby oslobodený, je potrebné posudzovať uznesenie o vznesení obvinenia za také nezákonné rozhodnutie, zodpovednosť za ktoré, a ním spôsobenú škodu, zaťažuje štát. Rozhodujúcim kritériom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je totiž neskorší výsledok trestného stíhania. Rozhodnutie o oslobodení spod obžaloby má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.).

11. Osobitne treba zdôrazniť, že žalobca si uplatnil dva samostatné nároky odvíjajúce sa z dvoch rôznych právnych skutočností a tým je nezákonnosť rozhodnutia o vznesení obvinenia a neoprávnený zásah do osobnostných práv uverejnením článku s názvom „Starosta obce Ubľa obvinený z prijímania úplatku“, teda nároky, ktoré treba posudzovať podľa rôznych právnych predpisov a ktorý by tak mohol patriť do pôsobnosti rôznych štátnych orgánov. Z hľadiska posúdenia pasívnej legitímácie je potrebné spoľahlivo oddeliť nárok na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci orgánmi verejnej moci, v prípade ktorom je v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. pasívne legitimovaným subjektom štát, a nárok o ochranu osobnosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv, v prípade ktorom je pasívne legitimovaným štát iba v prípade ak k porušeniu práv došlo orgánmi verejnej moci pri výkone tejto moci. (Uznesenie NS SR sp.zn. 6 Cdo 149/2011 zo dňa 26. septembra 2012; rozhodnutie NS ČR sp. zn. 30 Cdo 1638/2007; sp.zn. 30 Cdo 2925/2006). Štát však ako ten istý subjekt môže mať procesné postavenie žalovaného len jedenkrát. Ak uplatnený nárok proti štátu môže byť posudzovaný podľa rôznych právnych predpisov a spadať tak do pôsobnosti rôznych orgánov štátu, alebo ak uplatnené nároky sa týkajú pôsobnosti rôznych štátnych orgánov, nič nebráni, aby v konaní proti štátu ako jedinému žalovanému vystupovali ako subjekty konajúce za štát (v jeho mene) všetky tie štátne orgány (prípadne aj právnická osoba oprávnená podľa osobitného predpisu), do pôsobnosti ktorých vec patrí, pričom každý z nich bude konať v mene štátu ohľadne toho nároku, ktorý sa týka jeho pôsobnosti. Pri rešpektovaní požiadavky na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozsudku musia byť z tohto odôvodnenia

dostatočne zrejme závery súdu o právnom posúdení jednotlivých nárokov a o ich opodstatnenosti či neopodstatnenosti. (Uznesenie NS SR sp.zn.6 Cdo 149/2011 zo dňa 26. septembra 2012).

12. V ďalšom konaní je súd prvej inštancie v zmysle § 391 ods. 2 C.s.p. viazaný vyššie uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu o označení žalovaného a uplatnení dvoch samostatných nárokov odvíjajúcich sa z dvoch rôznych právnych skutočností, ktorým je nezákonnosť rozhodnutia o vznesení obvinenia a neoprávnený zásah do osobnostných práv.

13. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie ako o trovách prvoinštančného tak i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

14. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 C.s.p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaťelom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolaťel v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 C.s.p.).